

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Livsmiljöenheten

Ej verkställda domar och beslut enligt SoL och LSS i Västmanlands län 31 december 2006

Avser äldre personer och personer med funktionshinder

Författare: Margit Nordin-Lundgren och Ann-Christine Pettersson

LÄNSSTYRELSENS RAPPORTSERIE

Rapport 2007:11

Dnr 701-234-07

Titel: Ej verkställda domar och beslut enligt SoL och LSS i Västmanlands län
31 december 2006
Social omvårdnad
Livsmiljöenheten
Länsstyrelsen i Västmanlands Län

Förord

Länsstyrelserna har sedan år 2000 haft som särskilt uppdrag att till regeringen redovisa antalet ej verkställda domar, beslut och avslagsbeslut trots behov enligt 9 § Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS och enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Redovisningen avser äldre personer och personer med funktionshinder. Anledningen är att rättssäkerheten för enskilda äventyras så länge kommuner och landsting underlåter att tillhandahålla de insatser de har rätt till.

Denna rapport redovisar antalet ej verkställda domar, beslut och avslagsbeslut trots bedömt behov i Västmanlands län den 31 december 2006. Datainsamlingen har skett genom enkäter till länets kommuner och Västmanlands läns landsting.

Karin Tilly

Margit Nordin-Lundgren

Ann-Christine Pettersson

Innehåll

Sammanfattning	5
1 Bakgrund	7
1.1 Syfte	7
1.2 Metod	8
1.3 Definitioner	8
2 Redovisning av enkätsvar avseende personer med funktionshinder.....	9
2.1 Ej verkställda domar 2004-2006.....	9
2.2 Fördelning av antalet ej verkställda beslut och avslagsbeslut 2004-2006	9
2.3 Antalet personer med ej verkställda beslut, fördelat efter ålder och kön.....	9
2.4 Väntetid från beslutsdatum till måttillfället	10
2.5 Ej verkställda beslut, fördelat efter insats och kön	10
2.6 Antal ej verkställda beslut där den enskilde blivit erbjuden en insats i enlighet med beslutet	11
2.7 Ej verkställda beslut enligt LSS, fördelat på kommun och insats	11
2.8 Ej verkställda beslut enligt SoL, fördelat per kommun och bistånd	12
2.9 Situationen i kommunerna.....	12
3 Redovisning av enkätsvar avseende äldre personer.....	16
3.1 Ej verkställda domar under åren 2004-2006	16
3.2 Fördelning av ej verkställda beslut och avslagsbeslut 2004-2006.	16
3.3 Ej verkställda beslut under 2004-2006, fördelat på insats.....	16
3.4 Väntetid från beslutsdatum till måttillfället	17

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västmanland har för sjunde året kartlagt antalet ej verkställda beslut, domar och avslag trots bedömt behov enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL) och 9 § Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) den 31 december. Kartläggningen sker enligt uppdrag i regleringsbrev och genomförs via enkätundersökningar.

Åtta av länets kommuner har rapporterat att man har ej verkställda beslut den 31 december 2006, sammanlagt 291 beslut. En kommun har rapporterat en dom som inte verkställts och en kommun ett beslut om avslag trots bedömt behov. Vid en jämförelse med föregående år kan Länsstyrelsen konstatera att antalet ej verkställda beslut avseende personer med funktionshinder är det samma medan antalet avseende äldre personer har minskat.

Antalet ej verkställda beslut i länets kommuner gällande insatser till personer med funktionshinder ökade varje år fram till mättillfället den 31 december 2004. Därefter har antalet varit i stort sett konstant. Liksom tidigare år gäller ungefär hälften av de insatser som inte är verkställda kontaktperson, även om antalet minskat något. Korttidsvistelse är en insats där antalet minskat något, liksom särskilt boende för vuxna. Till de insatser där antalet ej verkställda beslut ökat hör ledsagarservice och daglig verksamhet.

Ett gynnande beslut skall verkställas omedelbart, trots detta är väntetiderna långa. Detta gäller framförallt ej verkställda beslut enligt LSS. Vid mättillfället hade en fjärdedel av de personer som fått en insats beviljad väntat mer än ett år.

Det sammanlagda antalet ej verkställda beslut enligt SoL till äldre personer har minskat med närmare hälften jämfört med föregående år. Ett antal kommuner har haft mycket få eller inga ej verkställda beslut under hela mätperioden. De som har haft relativt höga siffror förra året visar en minskning i år. Det är endast Västerås som hade viss ökning vid mättillfället 2006.

Väntan på verkställighet av beslut domineras av kvinnor. De flesta som har väntat på att få besluten verkställda har väntat upp till tre månader. Flera har väntat i sex månader och de finns personer som har väntat upp till två år. Den dominerande insatsen som ej verkställts är särskilt boende men även hemtjänst och dagverksamhet förekommer.

Lagen om rapporteringsskyldighet med sanktionsavgift som en konsekvens har funnits under halva året. Det kan vara en orsak till att antalet ej verkställda beslut enligt SoL har minskat. Kommunerna kan ha påverkats till bättre planering för särskilda boenden och rutiner i handläggningen vid ansökan om olika insatser. Skälet till att antalet ej verkställda beslut är oförändrat då det gäller insatser enligt LSS kan bero på att den lagstiftningen inte omfattas av rapporteringsskyldigheten.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Västmanland har sedan årsskiftet 1999/2000 haft regeringens uppdrag att följa utvecklingen i länet beträffande ej verkställda domar, beslut och avslagsbeslut trots bedömt behov.

Det är ur den enskilde personens perspektiv och ur ett rättsäkerhetsperspektiv viktigt att beslut som fattas av myndigheter verkställs. De insatser som erbjuds ska även stämma med det beslut som finns. För den enskilde personen är det av mycket stor vikt att omgående få tillgång till de insatser som beviljats.

Efter en lagändring 2002 kan Länsstyrelsen ansöka om särskild avgift (sanktionsavgift) för kommuner som underlåter att tillhandhålla av domstol beslutat bistånd enligt 4 kap 1 § i Socialtjänstlagen (SoL) eller beslutad insats enligt Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade (LSS).

Vid ett gynnande beslut har den enskilde personen inte någon möjlighet att ta ärendet till domstol eftersom beslutet inte är möjligt att överklaga. Mot denna bakgrund infördes en lagändring i SoL den 1 juli 2006. Enligt Socialtjänstlagen 16 kap 6 f § och 6 g § är kommunerna rapporteringsskyldiga avseende ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § SoL. Lagändringen innebär också att en kommun kan åläggas att betala en särskild avgift om ett beslut inte verkställs inom skälig tid. Eftersom rapporteringen till Länsstyrelsen sker varje kvartal sedan 1 juli 2006 så finns sedan dess statistik över hur kommunerna fullgör verkställigheten av sina beslut. För att göra en jämförelse med tidigare år har Länsstyrelsen ändå valt att i denna rapport, redovisa verkställighet av beslut enligt SoL till personer över 65 år.

Motsvarande bestämmelser om ej verkställda beslut i LSS infördes inte. Regeringen avser att återkomma till frågan i samband med beredningen av det delbetänkande som Assistanskommittén lämnade i november 2005 (SOU 2005:100).

Kommunen har enligt 5 kap 6 § SoL ett planeringsansvar för att kunna tillgodose nuvarande och framtida behov av insatser. Enligt 15 § LSS skall kommunerna fortlöpande följa upp vilka som omfattas av lagen och vilka deras behov av stöd och service är.

1.1 Syfte

Syftet med kartläggningen har varit att få en bild av den aktuella situationen men också av utvecklingen genom att jämföra årets resultat med motsvarande siffror från tidigare mättillfällen. Vidare är syftet att redovisa antalet ej verkställda domar och beslut samt avslagsbeslut trots bedömt behov enligt 9 § LSS och 4 kap 1 § SoL i länets kommuner och landsting för personer med funktionshinder.

Följande frågeställningar är aktuella:

- Hur många ej verkställda domar, beslut samt avslagsbeslut trots bedömt behov fanns det den 31 december 2006?
- Hur såg fördelningen ut med avseende på ålder och kön?
- Hur lång har väntetiden varit mellan beslutsdatum och mättillfälle?
- Vilka insatser avsåg ej verkställda domar, beslut samt avslagsbeslut trots bedömt behov?

1.2 Metod

Kartläggningen är en kvantitativ undersökning som baseras på information från länets samtliga kommuner och landstinget. Den avser beslut om insatser enligt 9 § LSS och bistånd enligt 4 kap 1 § SoL och avser personer med funktionshinder och äldre personer. Informationen har inhämtats via fyra enkäter som avser förekomsten av ej verkställda domar, ej verkställda beslut samt avslagsbeslut trots bedömt behov den 31 december 2006.

1.3 Definitioner

Insatser till personer med funktionshinder enligt 9 § LSS som kommunen svarar för är personlig assistans, ledsagarservice, kontaktperson, avlösarservice, korttidsvistelse utanför det egna hemmet, korttidstillsyn för skolungdom, boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar, bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad och daglig verksamhet. Insatser som landstinget svarar för är rådgivning och annat personligt stöd enligt 9 § LSS. Bistånd enligt 4 kap 1 § SoL som kommunen svarar för är bland annat särskilt boende, hjälp i hemmet, dagverksamhet och kontaktperson.

Med äldreomsorg avses i denna rapport omsorg som ges till personer som är 65 år och äldre. Insatser enligt 4 kap 1 § SoL som kommunen svarar för är bland annat hjälp i hemmet (hemtjänst) och särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver stöd (särskilt boende). Även andra insatser kan förekomma, t ex dagverksamhet för äldre.

2 Redovisning av enkätsvar avseende personer med funktionshinder

2.1 Ej verkställda domar 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Kungsör	1		1

Domen verkställdes den 2 februari 2007. Övriga kommuner har inte redovisat någon ej verkställd dom.

2.2 Fördelning av antalet ej verkställda beslut och avslagsbeslut 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-30
Arboga	6	9	0
Fagersta	7	10	4
Hallstahammar	5	7	2
Kungsör	19	6	6
Köping	9	12	21
Norberg	2	5	5
Sala	1	1	11
Skinnskatteberg	0	0	0
Surahammar	12	9	10
Västerås	105	100	103
Landstinget Västmanland	0	0	0
Totalt	168	163	162

Ingen av kommunerna har rapporterat att man har fattat något avslagsbeslut trots bedömt behov under åren 2003 - 2006.

Det totala antalet ej verkställda beslut i Västmanlands län har under de senaste tre åren varit i stort sett konstant. Även inom respektive kommun har förändringarna varit små. Fem kommuner har noterbara förändringar under perioden, Arboga där alla beslut var verkställda vid senaste mättillfället, Kungsör och Fagersta där antalet ej verkställda beslut har minskat samt Köping och Sala där antalet har ökat.

2.3 Antalet personer med ej verkställda beslut, fördelat efter ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-22 år	23-64 år	65- år	Totalt
Flickor/Kvinnor		3	15	33	2	42
Pojkar/Män	3	4	37	64	1	92
Totalt	3	7	52	97	3	162

Det största antalet beslut som inte är verkställda berör personer i åldersgruppen 23 – 64 år. Totalt är det nära dubbelt så många män som kvinnor som väntar på att beslut skall verkställas.

2.4 Väntetid från beslutsdatum till mättillfället

Väntetid (månader)	Antal beslut enligt LSS	Antal beslut enligt SoL	Totalt
0-2 mån	20	16	36
2-4 mån	25	3	28
4-7 mån	23	2	25
7-13 mån	28	6	34
13-24 mån	19	1	20
> 24 mån	19	0	19
Totalt	134	28	162

Väntetiden för den enskilde har i nära hälften av de ej verkställda besluten varit längre än 6 månader och 39 personer har väntat i mer än ett år. I enkäterna framkommer att 23 av de beslut som inte verkställts inom ett år gäller kontaktperson men 11 personer har också väntat i mer än ett år på särskilt boende för vuxna.

2.5 Ej verkställda beslut, fördelat efter insats och kön

	Kvinnor	Män	Totalt
<i>Insatser enligt LSS:</i>			
Råd och stöd	0	0	0
Pers. ass.	2	1	3
Ledsagarservice	7	16	23
Kontaktperson	20	43	63
Avlösarservice	0	2	2
Korttidsvistelse	2	6	8
Boende, barn	0	0	0
Boende, vuxna	7	14	21
Daglig verksamhet	4	10	14
<i>Bistånd enligt SoL:</i>			
Boende	2	2	4
Dagverksamhet	4	8	12
Kontaktperson	4	4	8
Annat	3	1	4
Totalt	55	107	162

Antalet ej verkställda beslut enligt SoL är jämfört med antalet ej verkställda LSS-beslut litet även om antalet är betydligt större än tidigare år. Det största antalet ej verkställda beslut berör män som beviljats kontaktperson enligt LSS.

2.6 Antal ej verkställda beslut där den enskilde blivit erbjuden en insats i enlighet med beslutet

	Ja, men den enskilde har tackat nej	Nej	Framgår ej
<i>Insatser enligt LSS:</i>			
Råd och stöd			
Pers. ass.	1	2	
Ledsagarservice	3	20	
Kontaktperson	29	32	2
Avlösarservice		2	
Korttidsvistelse	1	6	1
Boende, barn			
Boende, vuxna	3	17	1
Daglig verksamhet		14	
<i>Bistånd enligt SoL:</i>			
Boende		4	
Dagverksamhet	3	8	1
Kontaktperson	3	5	
Annat	1	1	2
Totalt	44	111	7

Av enkäterna framgår klart att kontaktperson är den insats där det ofta förekommer att personen blivit erbjuden och tackat nej.

2.7 Ej verkställda beslut enligt LSS, fördelat på kommun och insats

	Pers ass	Leds serv	Kont pers	Avlös serv	Kort vist	Bo, barn	Bo, vuxna	Dagl verks	Tot
Arboga									0
Fagersta			2				2		4
Hallstahammar							2		2
Kungsör	1		5						6
Köping		1	10				7	1	19
Norberg			1				4		5
Sala			4				2		6
Skinnskatteberg									0
Surahammar		2	4		1			1	8
Västerås	2	20	37	2	7		4	12	84
Totalt	3	23	63	2	8		21	14	134

Ej verkställda beslut som avser kontaktperson och särskilt boende för vuxna är de insatser som förekommer i flest antal kommuner. Västerås har som enda kommun i länet ett relativt stort antal beslut om ledsagarservice och daglig verksamhet som inte verkställts.

2.8 Ej verkställda beslut enligt SoL, fördelat per kommun och bistånd

	Boende	Dagverk samhet	Kontakt person	Annat	Totalt
Arboga					
Fagersta					
Hallstahammar					
Kungsör					
Köping		1		1	2
Norberg					
Sala			2	3	5
Skinnskatteberg					
Surahammar		2			2
Västerås	4	9	6		19
Totalt	4	12	8	4	28

Kontaktperson står för en stor del av de ej verkställda besluten även inom SoL men flest personer väntar på dagverksamhet.

2.9 Situationen i kommunerna

2.9.1 Antal ej verkställda beslut i Arboga kommun 2004-2006

	2004-21-31	2005-12-31	2006-12-31
Pers. ass.	1		
Ledsagarservice	1		
Kontaktperson	2	4	
Avlösarservice	1		
Korttidsvistelse		4	
Boende, barn			
Boende, vuxna	1	1	
Daglig verksamhet			
SoL-beslut			
Totalt	6	9	0

2.9.2 Antal ej verkställda beslut i Fagersta kommun 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Pers. ass.			
Ledsagarservice			
Kontaktperson	7	7	2
Avlösarservice			
Korttidsvistelse		1	
Boende, barn			
Boende, vuxna		2	2
Daglig verksamhet			
SoL-beslut			
Totalt	7	10	4

2.9.3 Antal ej verkställda beslut i Hallstahammars kommun 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Pers. ass.			
Ledsagarservice			
Kontaktperson	1	1	
Avlösarservice			
Korttidsvistelse			
Boende, barn			
Boende, vuxna	4	6	2
Daglig verksamhet			
SoL-beslut			
Totalt	5	7	2

2.9.4 Antal ej verkställda beslut i Kungsörs kommun 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Pers. ass.	1		1
Ledsagarservice			
Kontaktperson	12	6	5
Avlösarservice			
Korttidsvistelse			
Boende, barn			
Boende, vuxna	3		
Daglig verksamhet	3		
SoL-beslut	1		
Totalt	20	6	6

2.9.5 Antalet ej verkställda beslut i Köpings kommun 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Pers. ass.		1	
Ledsagarservice	1		1
Kontaktperson	7	7	10
Avlösarservice		1	
Korttidsvistelse		1	
Boende, barn			
Boende, vuxna		2	7
Daglig verksamhet	1		1
SoL-beslut			2
Totalt	9	12	21

2.9.6 Antal ej verkställda beslut i Norbergs kommun 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Pers. ass.			
Ledsagarservice			
Kontaktperson			1
Avlösarservice			
Korttidsvistelse	2		
Boende, barn			
Boende, vuxna		5	4
Daglig verksamhet			
SoL-beslut			
Totalt	2	5	5

2.9.7 Antal ej verkställda beslut i Sala kommun 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Pers. ass.			
Ledsagarservice			
Kontaktperson			4
Avlösarservice			
Korttidsvistelse			
Boende, barn			
Boende, vuxna	1	1	2
Daglig verksamhet			
SoL-beslut			5
Totalt	1	1	11

2.9.8 Antal ej verkställda beslut i Skinnskattebergs kommun 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Pers. ass.			
Ledsagarservice			
Kontaktperson			
Avlösarservice			
Korttidsvistelse			
Boende, barn			
Boende, vuxna			
Daglig verksamhet			
SoL-beslut			
Totalt	0	0	0

2.9.9 Antal ej verkställda beslut i Surahammars kommun 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Pers. ass.	1		
Ledsagarservice			2
Kontaktperson	5	6	4
Avlösarservice			
Korttidsvistelse	1	1	1
Boende ,barn	1	1	
Boende, vuxna		1	
Daglig verksamhet	4		1
SoL-beslut	2		2
Totalt	14	9	10

2.9.10 Antal ej verkställda beslut i Västerås kommun 2004-2006

	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Pers. ass.		1	2
Ledsagarservice	4	16	20
Kontaktperson	34	41	37
Avlösarservice	3	2	2
Korttidsvistelse	31	28	7
Boende, barn	1		
Boende, vuxna	30	10	4
Daglig verksamhet	2	1	12
SoL-beslut	4	1	19
Totalt	109	100	103

3 Redovisning av enkätsvar avseende äldre personer.

3.1 Ej verkställda domar under åren 2004-2006

Kommun	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Surahammar	0	1	0

Ingen av länets kommuner hade någon dom som inte var verkställd.

3.2 Fördelning av ej verkställda beslut och avslagsbeslut 2004-2006.

Kommun	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Arboga	11	11	1
Fagersta	10	20	10
Hallstahammar	42	52	13
Kungsör	0	3	0
Köping	2	26	0
Kolsva KD	2	2	2
Norberg	20	7	7
Sala	1	9	3
S-berg	0	0	3
Surahammar	11	22*	9**
Västerås	43	56	73
Skultuna KD	8	7	8
Totalt	156	220	129

* varav 7 avslag trots bedömt behov

** varav 1 avslag trots bedömt behov

Det totala antalet ej verkställda beslut och avslag trots bedömt behov uppgick till 129 beslut 2006. Enligt enkäterna gällde besluten 95 kvinnor och 34 män. Det är en kraftig minskning i förhållande till 2005. Hallstahammar, Köping och Surahammar visar de största minskningarna medan Västerås redovisar viss ökning.

3.3 Ej verkställda beslut under 2004-2006, fördelat på insats

Insats	2004-12-31	2005-12-31	2006-12-31
Permanent särskilt boende	144	195	123
Dagverksamhet	9	15	1
Hemtjänst	1	3	2
Korttidsboende		4	1
Annat bistånd	2	3	2

Det framgår att besluten var verkställda i högre grad 2006 än vid samma tidpunkt föregående år. Särskilt boende dominerar andelen ej verkställda beslut.

3.4 Väntetid från beslutsdatum till mättillfället

Väntetid (antal månader)	Antal beslut
0-2 mån.	22
2-4 mån.	62
4-7mån.	22
7-13 mån.	5
13-24 mån.	10
> 24 mån.	2
Summa	123

2/3 av personerna med beslut om särskilt boende hade väntat upp till tre månader på en erbjuden plats 2006. Ett flertal hade väntat sex månader eller mer.

**Ingår i Länsstyrelsen rapportserie
ISSN 0284 - 8813**

**Har du frågor, önskar fler exemplar m m, kontakta
Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 86 Västerås
Tel 021-19 50 00 | Fax 021-19 51 35 | E-post länsstyrelsen@u.lst.se
www.vastmanland.lst.se**